אעל פי נביא נשכלת ועל פי נביא נשרפת:

כל שלא נעשית בכל אלו כו': איתמר רב

הונא אמר בכל אלו תנן רב נחמן אמר

באחת מכל אלו תנן רב הונא אמר בכל

אַלו תנן קסבר 🌣 קרושה ראשונה קידשה

לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועזרא יזכר

בעלמא הוא דעבד רב נחמן אמר באחת

מכל אלו תנן קסבר קדושה ראשונה קידשה

לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא ועזרא

קדושי קדיש אע"ג דלא הוו אורים ותומים איתיביה רבא לרב נחמן כל שלא נעשית

בכל אלו תני באחת מכל אלו תא שמע

אבא שאול אומר שני ביצעין היו בהר

המשחה תחתונה ועליונה תחתונה נתקדשה

בכל אלו עליונה לא נתקדשה בכל אלו

אלא בעולי גולה שלא במלך ושלא באורים

ותומים תחתונה שהיתה קדושתה גמורה

עמי הארץ נכנסין לשם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים אוכלין

שם קדשים קלים ומעשר שני עליונה שלא

היתה קדושתה גמורה עמי הארץ היו

נכנסין שם ואוכלין שם קדשים קלים אבל

לא מעשר שני וחברים אין אוכלין שם לא

קדשים קלים ולא מעשר שני ומפני מה לא

קידשוה שאין מוסיפין על העיר ועל

העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים

ובסנהדרין של ע"א ובשתי תודות ובשיר

ולמה קידשוה למה קידשוה הא אמרת לא

עשין קסג: בד ב ג ד מיי׳ שם הלי יד ובבית המקדש דוקא ועיין בהלכה נוז:

בה ה מיי שם פ"ו הל' כג ואודא תמיהת הכ"מ :ע"ט בו ו מיי׳ שם פ"ו הל' טו: בו ז מיי׳ פ"א מהל' תרומות הל' ה ופ"ו מהל' בית הבחירה הלכה טז וזה לענין שאר א"י ועיין בכ"מ בפי"ב מהלי שמיטין הלכה טו: בח ח מיי פייא מהלי מגילה הלי ד ופי"ב מהלי שמיטין הלכה טו וע"ש בהשגוח ובכ"מ:

תורה אור השלם

ו. (ד) ונלכד את כל עריו ני מי) וַבְּלְבּוֹ עֶּוֹל בְּּלְתָּה קְרְיָה בָּעֵת הַהָּוֹא לֹא הָיְתָה קַרְיָה אֲשֶׁר לֹא לְקַחְנוּ מֵאִתְּם שִׁשִּׁים עִיר כְּל חֶבֶל אַרְגֹב שִּשִּים אַיּוּ בְּלְ חֶבֶּל אַוְּ גּב מַמְלֶכֶת עוֹג בַּבְּשָׁן: (ה) כְּל אֵלֶה עָרִים בְּצֻרוֹת חוֹמָה גבהה דלתים ובריח לבד

לוֹ שָׁנָה תְמִימָה וְקָם הַבּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֹמָה אֲשֶׁר בָּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֹמָה למנה לְדרתִיו לא יַצֵא בַּיבֵל:

מוסף רש"י

ראשונה. הדושה קרים. שנתקדשה ירושלים (מגילה י.). לעתיד לבא. כלומר משתחרב (שם). על העיר. על ירושלים (סנהדרין ב. יד. סוטה מה.). עשו קלעים סוטה מה). עשר קדעים להיכל, קס"ד במקום חומות היכל, שיסה מוצח הבנוי בעורה קרוי אשר פתח ההל מועד, שאלמולה כן לה היו מקריבין עד שיגמר הבנין, והם התחילו להקריב קרבנות משבאו שם בימי כורש, כמו שכתוב בספר עורא, ועד עשרים ושנים שנה אחרי כן לא נגמר הבית, בשנת שלש לדריוש האחרון (מגילה י.). בונין מבחוץ. שהיו הקלעים פרושים לפנים מעובי החומה, שלא יכנסו הבונין לתוך ההיכל שם. קדושה ראשונה. של דבעי קלעים, סבר לא קידשה. לאחר חורבן, לפיכך פירסו קלעים במקום בנין וחורו וקידשו בתודות ונשיר (מגילה י.). מאי דשמיע ליה קאמר. ולא משום לורך קדושה (שם). למה מנו הכמים את אלו. עיירות נמנו בפרק בתרא דערכין לענין בתי ערי חומה לומר שהיו מוקפות חומה מימות הושע בן נון וחין שם יותר מתשעה. ולמה מנאום. והלא התפעים, דנתה מתחום, דים מד הרבה היו שם והתם נמי תגן יכל כיולא בהן (שם). מצאר אלו וקידשום. במסכת שבועות דמקדשי לה בשתי תודות ובשיר וב"ד בשתי תודות ובשיר וב"ד מהלכין ושתי מודות אחריהן וכו' (ערכין לב:). אבל הראשונות בטלו. שאין קדושת הארך נוהגת בהן ואין נהן דין ערי חומה, משבטלה הארץ. נחורנן ראשון (שם). ראשונה. שקיל ה. שקידשה יהושע ורמינהי. מסקנא דמילתיה הוא דאמר לעיל הני תנחי פליגי בקידשה ולח קידשה (מגילה י.). הא

נממא

משניות אשכחן דאית להו קדושה לעתיד לבא בפ"ק דמגילה (דף י. ושם) ובפרק בתרא דובחים (דף קיב: ושם) דקדושת ירושלים אין אחריה היתר: אלא בבני גולה. אע"פ שהיה הדבר בא לידי תקלה הכניסוה כדי שימסרו עלמם

עליהם יותר כשיש בה שם קדושה: דבולי עלמא קידשה לעתיד לבא. וא"ת לבפ"ק דחגיגה (דף ג: ושם) אית ליה לרבי אליעזר דלא קידשה לעתיד לבוא גבי עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית ובריש מסכת בילה (דף ג:) נמי אית ליה לרבי אליעזר דעיגול בעיגולין עולה בברייתא דליטרא הליעות ומאן דאית ליה הכי קסבר תרומה בומן הזה דרבנן כדמוכח בפרק הערל (יבמות דף פא.) וי"ל דקדושת הארץ לגבי תרומה ומעשרות בטלה והכא איירי בקדושת מחיצה דאפשר דלא בטלה משום דאיקראי נחלה וקדושת בתי ערי חומה דמייתי בסמוך נמי הויא קדושת מחילה ואף על גב דקדושת הארץ בטלה מ"מ בפ"ק דבילה (דף ה: ושם) ביהש ר' אליעזר להפקיר כרם רבעי לעניים דמדרבנן היה לריך להוליכו לירושלים וא"ת אי בקדושת מחילה נמי לא קידשה לעתיד לבא לרבי אליעזר מה ירויחו עניים כיון שלא יוכלו לאכלו בירושלים ואם יפדו הפירות מה ירויחו וי"ל לפי שיכוליו לפדותו בשוה פרוטה אע"פ ששוין הרבה ואפי׳ לכתחלה שרי כשאין הפסד להקדש כשאין בית המקדש קיים כדמוכח ש בפרק בתרא דערכין ההוא גברא . (דף כט. ושם) גבי דאחרימינהו לנכסי א"נ מודה רבי אליעור דעורא קידש לעתיד לבא

קידשוה אלא למה הכניסוה מפני שתורפה קדושת פי מחילה: של ירושלים היתה ונוחה היא ליכבש משם תנאי היא דתניא א"ר אליעזר שמעתי כשהיו בונין בהיכל עשו קלעים להיכל וקלעים לעזרות אלא "שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרות בונין מבפנים אמר רבי יהושע שמעתי ישמקריבין אף על פי שאין בית אוכלין קדשי קרשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו מכלל דר' אליעזר סבר לא קידשה לעתיד לבא א"ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר' אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא אלא הני תנאי דתניא "א"ר ישמעאל ברבי יוסי למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום אבל ראשונות בטלו משבטלה הארץ אלמא קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה יולא קידשה לעתיד לבא ורמינהי יאמר ר' ישמעאל בר' יוםי וכי אלו בלבד היו והלא כבר נאמר יששים עיר כל חבל ארגוב ממלכת עוג בבשן כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה אלא למה מגו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו וקידשום קידשום השתא הא אמריגן לקמן דלא צריכא לקדושי אלא מצאו אלו ומנאום ולא אלו בלבד אלא כל שתעלה בידך מסורת מאבותיך שמוקפת חומה מימות יהושע בן נון כל מצות אלו נוהגות בה מפני שקרושה ראשונה קירשה לשעתה וקירשה לעתיר לבא קשיא דר' ישמעאל בר יוםי אדרבי ישמעאל בר יוםי איבעית אימא תרי תנאי אליבא דר' ישמעאל בר יוםי אמרה דתניא סר' אלעזר בר יוםי אמרה דתניא סר' אלעזר בר יוםי איבעית אימא בר יוםי אלעזר בר בר יוםי אומר יאשר לוא חומה יאע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם (לכן:

על פי נביא. חגי זכריה ומלאכי היו שם ועל פיהם ברוח הקודש הבר אדו. מימה דמה דמקו להגיה דכמה סתם בג א מייי פייו מהלי בית מהלי בית החלים להו הבושה לווחיד לדא בתייה דמנילה הלכה יד סמג היד שונים אשר בר או מנו בחדר בי או מנו בחדר בר או מנו בר או מני פייו מהלי בית מהלי בית מהלי בר או מנו בר או מני פייו מהלי בית מהלי בר או מני פייו מהלים בר או מני פייו מהלי בר או מני פייו מהלים בר או מני פייו מהלים בר א מייי פייו מהלים בר או מני פייו מהלים בר או מני פייו מהלים בר או מני פייו בר או מני פייו מהלים בר או מני פייו מהלים בר או מני בר או מני פייו מהלים בר או מני בר עשו ואין טעם בדבר: רב הונא אמר בכל אלו חנן קסבר כו'. כלומר ואי משום קידוש עזרא דהואי בבית שני בלא מלך ובלא אורים ותומים דאמרינן במסכת יומא (דף כא:) חמשה דברים חסר מהדש שני אש ושכינה וארון ואורים

> ותומים ורוח הקודש קסבר קדושה ראשונה דדוד ושלמה לא בטלה ולא הולרך עזרא לקדש י כלומר שהוא לא הוסיף כלום באורך ורוחב ומאי דקדים כדכתיב (נחמיה יב) ואעמידה שתי תודות לזכר בעלמא עבד: שני בלעים. ^{כ)} מרישק"א בלע"ז: בהר המשחה. הר הזיתים: מחמונה ועליונה. בשיפוע ההר היו ואחת למעלה בגבהו ואחת בשפולו: מחמונה נמקדשה בכל אלו. שמימי בית ראשון הכניסוה וחיברוה לעיר ע"י חומה חחרת: **חלא בעולי** גולה. שהוסיפו על העיר ובנו היקף חומה אחרת לחוץ: ה"ג לה בתוספתא דסנהדרין 6 מחתונה שהיתה קדושתה גמורה עמי הארץ נכנסים לשם ואוכלים שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים חוכלים שם מעשר שני וקדשים קלים עליונה שלא היתה קדושתה גמורה עמי הארך נכנסים שם ואוכלים שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני וחברים אין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ויש לפרש דעמי הארץ המפרישין מעשרות היו זריזים לעשות בו מלוה מן המובחר לפי שהיו שומעין דרשה מי עשר יי בשביל שתתעשר והיו לריכים להתוודות עשיתי ככל אשר לויתני (דברים כו) והיו שומעים את המתרגמים ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגגך תירושך וילהרך ⁰ לכך היו נכנסין עד תוך חומת ירושלים הפנימית לקיים לפני ה' אלהיך אבל בקדשים לא היו מטריחין עלמן ואוכלים אותם לפנים מחומה חיצונה כשאין מולאים אכסניא בפנים וכשהיו אומרים להם זו קדושה וזו אינה קדושה לא היו שומעין לנו לפי שאומרים זו חומה וזו חומה מה לי מחתונה מה לי עליונה: שתורפה של ירושלים. גלויה וערותה מקום שהיא נוחה ליכבש: **חנאי היא.** דפליגי בקדושה ראשונה לשעתה ולעתיד לבוח למ״ד לח קידשה לעתיד לבוח אינטריך עזרא לקדשה וקידשה בלא מלך ואורים ותומים ואית ליה אחת מכל אלו תנן ולמ"ד קידשה לעתיד לבוח לח הוצרך עזרח לקדש כלום אלא לזכר בעלמא ולא גמרינן מינה: שמעתי. מרבותי: כשהיו בונין ההיכל. בימי עזרה: עושים קלעים. במקום החומה ובונים את כתלי החומה אצל הקלעים וכן לעזרות: אלא שבהיכל. נתנו הקלעים לפנים ממקום החומה ובונים את החומה מבחוץ שלא יזונו עיניהם תן ההיכל. וקס"ד דהנך קלעים לרבי אליעזר כדי להכשיר העזרות להקריב קרבן דאם אין בית אין קרבן דקדושה ראשונה בטלה לה: ואע"פ שחין חומה. בירושלים קודם שנבנית החומה: ומחי דשמיע ליה כו'. ולא בא רבי יהושע לחלוק על רבי אליעזר ולא שמעיה לרבי אליעזר דאמר לא קידשה:

ל) [חגיגה ג: מגילה י. מכות יע. זבחים ס: קז: חולין ז. תמורה כא. ערכין לב:], (מוספתא סנהדרין פ"ג], (3) ג) ולעיל יד. וש"נן סנהדרין ב., ל"ל דתנן], ה) מגילה י.
ובחים קו: עדיות פ"ח מ"ו,
ובחים סב.], ו) ומגילה י. ערכיו לב:ז, ק) ושם תוספ׳ ערכין פ"ה], ע) מגילה ג: י: ערכין לב, י) בדפו"י כלום, ערכין לב, י) בדפו"י כלום, בי והוא וי"ו בל' אשכט ותרעינה באחו פרש"י מרישקא בלע"ו, () [פ"ג ה"ג], מ) [שבת קיט.], כ) [דבריסיד], ש) [שם], ע) צ"ל בפ"ח, פ) [וע"ע חוסי בילה ה: ד"ה ובקש ר"א וכר'],

הגהות הב"ח

(ה) גמ' קודם לכן. ני"ב וכשם שלענין חומה כך ה"ה לענין קדושה ג"כ לע"פ שלח קידשה עכשיו רק קודם לכן קידשה גם לעמיד לבוח:

גליון הש"ם

רש"ר ד"ה מצאו אלו. עיין מה שתמה בזה בטורי אבן מגילה דף י ע"ב ד"ה כל המלות:

לעזי רש"י

מרישק"א [מריש"ק]. ביצה,

רבינו חנגאל

על פי נביא נאכלת. כלומר נביא מתירה וכן זו נשרפת על פי נביא: אתמר רב הונא אמר בכל אלו תנן קסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד והא דקדיש עזרא בלא מלך ובלא ו קורש עווא בלא מלן ובלא אורים ותומים. ואמרינן עזרא זכר קידוש בעלמא עבד דלא הוה צריך ליה. רב נחמן אמר אפילו באחת מכל אלו תנן דקדושה ראשונה אינה קדושה לעתיד לבא. ועזרא דקדיש אע"ג דלא הוו אורים ותומים שפיר עבד דבאחת מכל אלו תנז. עבר רבאוות מכל אלד ותן. ומותבינן עליה דרב נחמן מהא אבא שאול אומר שני בצעיז היו בהר המשחה. שלא במלך ושלא באורים ותומים. תחתונה שהיתה קדושה גמורה חברים ל) ועמי הארץ נכנסים שם כו' עליונה שלא היתה קדושתה גמורה חברין אין נכנסין לשם כו' ופריק תנאי היא. דתנן א"ר אליעזר כשהיו בונין בהיכל היו עושין קלעים בהיכל וקלעים לעזרות כו׳. א״ר יהושע [שמעתי] שמקריבין אע״פ ... שאין (ב"ד) [בית] כו'. מאי לאו בהא קמפלגי דר' אליעזר סבר קדושה ראשונה יור׳ אינה לעתיד לבא. ור׳ יהושע סבר קדשה לשעתה ולעתיד לבא. ודחינן ודלמא תרוייהו קדשה לעתיד לבא סבירא להו וכל חד וחד מאי דשמיע ליה קאמר. אלא מהא דתניא א"ר ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו ישמעאל ב"ר יוסי למה מנו חכמים את אלו שכשעלו בני הגולה מצאו אלו ופרשנוה עוד במס׳ מגילה:

א) נראה גירסת רבינו כמ"ש בחי׳ רי״ן מיגש ע״ש.

טומאה אריבן לקפן. בספיפה דא מה מיני במה מלוע בה וכל שמעלה בידך מסורת מאבותך (שם יים. כל מצות אלו. הטהגות בערי חומה, שילות מטורע וקריאת מגילה בתמשה עשר והבית חלוט בה לסוף שנה (שם). חדא מתני׳ גופה, דלא צריכא לקדושי. דקא מסיים ואזיל בה וכל שמעלה בידך מסורת מאבותך (שם יים. בי מצות אלו. הטהגות בערי חומה, שילות מטורע וקריאת מגילה בתחשה לוא בתור בי יוםי אמרה. כי היכא דקאמר אע"ש שאין לו עכשיו ואנייג דתרוב לה בטלה קדושתיה (עורבין בים.). אשר לוא חומה. לוא בתרוב מי היכא דקאמר אע"ש שאין לו עכשיו והיה לו חומה קודם לכן, הוה מני בית חלוט בהו (שם בב. ועיי תום׳ שם) אלמא סבירא ליה קדושה קמייתא לא בטלה מחמת חורבן, והייט תנאי (מגילה יים.).

למה מנו כו'. עיירות מנו חכמים בפרק בתרא דערכין [לב.] שהיו מוקפות חומה מימות יהושע בן נון לענין מלות בתי ערי חומה והיה להם למנות עוד הרבה שלא מנאום: וקידשום. לא פורש לי במה מקודשים ערי ארץ ישראל: קסבר לא קידשה

ורמינהי כו'. היינו תנאי: וכי אלו בלבד היו. מוקפות חומה מימות יהושע בן נון: * מלאו אלו. דרך ביאתם: הא אמרינן לקמן.

בסיומא דהך ברייתא מסיים ואזיל לא אלו בלבד: כל המצוח האלו. מצוח בתי ערי חומה ושילוח מצורעים ושאין עושים מגרשיהן שדה: